

HOLY CROSS UNIVERSITY
HUMANITARIAN PEDAGOGICAL FACULTY

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

**THEORETICAL
AND APPLIED RESEARCHES
IN THE FIELD OF PEDAGOGY,
PSYCHOLOGY
AND SOCIAL SCIENCES**

KIELCE
DECEMBER 28-29 // 2016

**HOLY CROSS UNIVERSITY,
HUMANITARIAN PEDAGOGICAL FACULTY**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
**THEORETICAL AND APPLIED RESEARCHES
IN THE FIELD OF PEDAGOGY, PSYCHOLOGY
AND SOCIAL SCIENCES**

December 28-29 // 2016

Proceedings of the Conference

Published by Holy Cross University

Passed for printing 17.01.2017. Format 60x84/16.
Offset paper. Times New Roman Font. Digital printing.
Conventional printed sheets 18,6. Print run 100 copies.

до закріплення та байдужість по відношенню до екологічної проблематики. Підсумовуючи все відмічене вище, зазначаємо вищий рівень екологічної компетентності у студентів-психологів, ніж у студентів фізико-математичного факультету, що пов'язано, на нашу думку, з наявністю цілеспрямованого формування екологічної свідомості студентів психолого-педагогічного факультету.

Література:

1. Байденко В.И. Компетенции в профессиональном образовании / В.И. Байденко // Высшее образование в России. – 2004. – № 11. – С. 3-13
2. Захлебный А.Н. Экологическая компетенция – новый планируемый результат экологического образования / А.Н. Захлебный Е.Н. Дзятковская // Экологическое образование: до школы, в школе, вне школы. – 2007. – № 3. – С. 3-8.
3. Скребець В.О. Екологічна психологія: підручник / В.О. Скребець, І.І. Шлімакова. – К.: Видавничий дім «Слово», 2014. – 456 с.

ПІЗНАВАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ СУЧАСНИХ ПЕРШОКЛАСНИКІВ

Новик І. М.

*викладач кафедри педагогіки та психології
Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

*Учень, який навчається без бажання – це птах без крил.
Сааді*

Реформування системи початкової освіти передбачає формування в учнів ключової компетентності «вміння вчитися», до якої віднесено: вияви послідовності та наполегливості у навчанні; вміння отримувати доступ до нових знань, умінь і навичок, здобувати їх, обробляти та засвоювати; застосовувати здобуті знання у різних життєвих контекстах. Аналіз психолого-педагогічних джерел уможливив визначити, що про засвоєння учнями шкільної програми свідчать не тільки їхні знання і навички, а рівень розвитку пізнавальних інтересів і діяльності зокрема. Як стверджує С. Нагорна, що «лише позитивного ставлення до школи недостатньо для забезпечення стійкого й успішного навчання. Дітей повинен приваблювати сам зміст одержуваних у школі знань, цікавити те нове, з чим вони знайомляться на уроках, подобатися ніщо інше як процес пізнання» [2, с. 13–14]. Таким чином, пізнавальний інтерес визначаємо як один із провідних новоутворень у молодшому шкільному віці, що сприяє швидкому засвоєнню знань і формуванню ключової компетентності.

У 2015/ 2016 рр. нами було досліджено стан розвитку пізнавальних інтересів учнів перших класів Дніпровського та Дарницького районів м. Києва.

Експериментальна робота передбачала застосування методики «Бесіда» (автор Марусинець) і «Бесіда про школу» (автор Т. Нежнова) для виявлення в учнів наявності пізнавальної мотивації, спрямованості їхніх інтересів.

Результати проведеної методики «Бесіда» засвідчили, що у 60% молодших школярів наявний пізнавальний інтерес до навчальної діяльності (їм подобалося писати, читати, рахувати); у 25% переважає інтерес до образотворчої діяльності; 73% респондентів зазначили, що їм подобається дивитися мультфільми й гри на планшеті (комп'ютері, телефоні тощо).

Згідно отриманих даних у ході проведення діагностичної методики «Бесіда про школу» було з'ясовано, що 38% дітей мають навчальну орієнтацію і позитивне ставлення до школи, що свідчить про сформовану внутрішню позицію школяра; у 45% – переважає інтерес до зовнішньої атрибутики шкільного життя (ранець, форма, пенал), а отже внутрішня позиція школяра на початковій стадії формування; 17% дітей не виявляють інтересу до школи, що є показником не сформованої внутрішньої позиції молодшого школяра.

На думку О. Савченко, «щоб краще пізнати індивідуальні особливості учнів, учителю необхідно свої спостереження доповнювати бесідами з батьками, психологом, вихователем продовженого дня, аналізувати дитячі роботи, пропонувати короткі тестові завдання» [4, с. 48]. З огляду на це, нами було здійснено психолого-педагогічне спостереження за діяльністю учнів, у якій проявляється їхній пізнавальний інтерес, а також діяльністю вчителя початкової школи щодо розвитку пізнавальних інтересів школярів.

Програма спостереження за пізнавальним інтересом учнів на уроці та діяльністю вчителя охоплювало такі напрями:

Чи ставить учень запитання? Чи доповнює відповідь учителя?

Які дії вчителя щодо активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці?

До якого виду пізнавального інтересу (інтерес індивідуальний (особистісний); інтерес до тих чи інших соціальних груп; інтерес загальний (суспільний)) переважно звертався вчитель?

Які прийоми застосовував учитель для підтримки пізнавального інтересу в учнів?

Таким чином, об'єктом спостереження були учні першого класу, а предметом – їх зовнішні прояви, зокрема: поведінка учня, рухи, взаємодії, міміка та пантоміміка, мовні акти [1, с. 100–101].

З'ясовано, що у кожному класі спостерігалися учні-«чомусики», які постійно прагнули дізнатися, запитати, розказати більше, ніж розповідав учитель. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці вчителі застосовували наочні засоби та ігрові прийоми.

Наступне завдання передбачало здійснення аналізу щоденників, підручників, зошитів, малюнків молодших школярів.

Програма аналізу щоденників, зошитів і підручників мстила: аналіз зовнішнього вигляду щоденника, підручників, зошитів (є чи немає обкладинки,

виправлення), сторонні (не відносяться до змісту предмета) малюнки, «малювання», «прикрашення» репродукцій, малюнків у підручниках).

Аналіз малюнку: які кольори використано, чи часто дитина малює дані зображення, чи розповідає про те, що вона малює.

Встановлено, що зовнішній вигляд щоденників, підручників і зошитів є неврівноваженим, зайвих малюнків не було помічено, лише у 75% дітей у зошитах звертали увагу на огріхи та виправлення, що пояснюється їх віковими особливостями.

Цікавими виявилися малюнки дітей, з яких нам вдалося з'ясувати, що діти виявляють інтерес до навчальної, музичної, образотворчої діяльності. Більшість малюнків виконані яскравими кольорами, що свідчить про позитивний внутрішній настрій дітей.

Зразки дитячих малюнків подаємо на рис. 1, рис. 2.

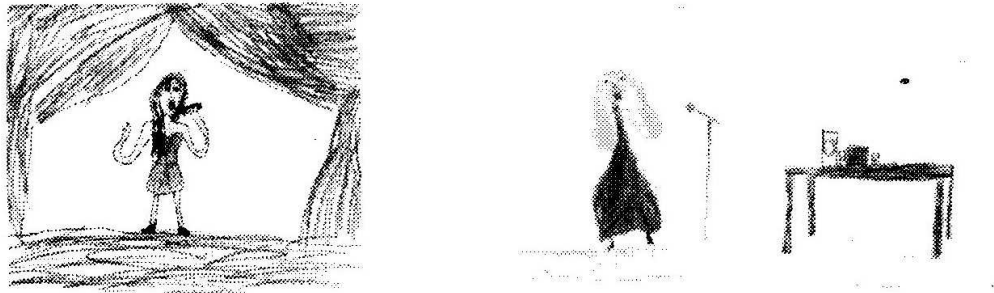

Рис. 1. Зразки малюнків учнів першого класу, які свідчать про їх пізнавальний інтерес до музичної діяльності

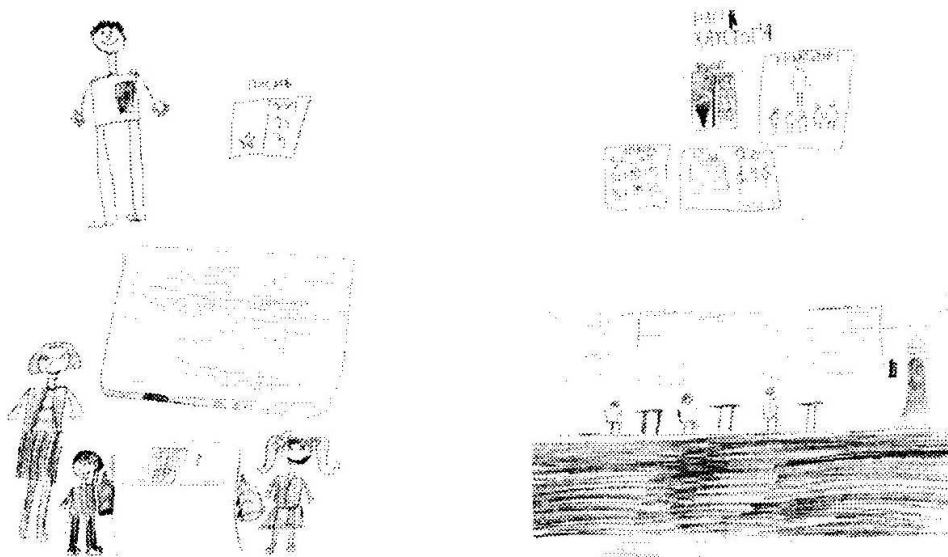

Рис. 2. Зразки малюнків учнів першого класу, які свідчать про їх пізнавальний інтерес до навчальної діяльності

Зауважимо, що досить чітко простежується інтерес учнів до інформаційних технологій, що активно заповнили освітній процес у загальноосвітніх навчальних закладах, не винятком стала й початкова школа. Сучасні учні не уявляють свого життя без телевізора, PlayStation, мобільного телефону, планшета, гаджета. Інтерес молодших школярів з кожним роком зростає до цих пристроїв. 73% опитаних респондентів щодня користуються мобільними телефонами, грають в комп'ютерні ігри, їх це захоплює набагато більше ніж гра на подвір'ї з друзями чи читання книжки. Більших обертів набирають й хвороби, які пов'язані з цими технологіями, зокрема: ігроманія (виявляється в нав'язливому захопленні відео– і комп'ютерними іграми), кібер-залежність (залежність від різного роду високотехнологічних засобів), «номофобія» (від англійського no-mobile-phone phobia, тобто «страх відсутності мобільного телефону») та ін.

Звичайно, ми не можемо відгородити або заборонити дітям користуватися інформаційними технологіями, але зробити процес здобуття знань захоплюючим у наших силах, доцільно звертати увагу дітей не лише на розважальні ігри, а й навчальні.

Варто також пам'ятати, що на розвиток пізнавальних інтересів молодших школярів впливають різноманітні фактори. Зокрема, позитивно діють такі:

- *психологічні* (позитивна емоційна атмосфера навчання, сприятливе спілкування в навчальному процесі; вольові зусилля учнів до подолання пізнавальних труднощів; їх вікові особливості, схильності та здібності);
- *освітні* (зміст навчального матеріалу: цікава інформація, завдання);
- *процесуальні* (форми та методи роботи вчителя з учнями);
- *соціальні* (вплив на учнів батьків, друзів, ЗМІ) [3, с. 62].

Фактори, які негативно впливають на розвиток пізнавальних інтересів молодших школярів:

- *психологічні* (невміння долати труднощі пізнавальної діяльності; особистісні якості вчителя);
- *освітні* (значний обсяг навчального матеріалу, необхідного для засвоєння учнями);
- *процесуальні* (одноманітність навчально-виховного процесу; відірваність процесу пізнання від практичного застосування);
- *соціальні* (авторитарна позиція батьків) [3, с. 62].

Таким чином, проведене дослідження засвідчило, що значна частина шестирічних учнів має пізнавальний інтерес до навчальної діяльності, їх цікавить процес здобуття знань, однак не винятком є й зовнішні атрибути шкільного життя, а отже, завдання вчителя початкової школи – продовжувати «запалювати» вогник інтересу до здобуття знань й не дати йому згаснути.

Література:

1. Мартиненко С. М. Вивчення особистості молодшого школяра засобами педагогічної діагностики : навч.-метод. посіб. / С. М. Мартиненко, М. Д. Осколова. – Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 144 с.

2. Нагорна С. Методики визначення готовності дитини до школи / Світлана Нагорна, Ірина Храпова. – Київ : Шк. світ, 2013. – 120 с.

3. Новик І. М. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Новик Ірина Михайлівна; Київський університет імені Бориса Грінченка. – К., 2016. – 318 с.

4. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти / Олександра Яківна Савченко. – Київ : СПД «Цудзинович Т. І.». – 2007. – 204 с.

ТРЕНІНГ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ВИКЛАДАЧІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Пляка Л. В.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та психології
Національного фармацевтичного університету
м. Харків, Україна*

Сучасна психолого-педагогічна наука виробила значну кількість засобів, форм та методів навчальної діяльності, описаних у роботах як вітчизняних та зарубіжних вчених-дослідників. Тренінг має істотні переваги перед іншими формами та методами навчальної діяльності в процесі підвищення кваліфікації викладачів вищого навчального закладу медико-фармацевтичного спрямування.

Тренінг (від англійського – training) – форма активної групової роботи, що представляє собою комплекс дій і вправ, направлених на розвиток особистості, формування нових професійних вмінь та навичок. Загальна мета психологічного тренінгу в процесі підвищення кваліфікації викладачів вищого навчального закладу медико-фармацевтичного спрямування конкретизується в наступних завданнях: оволодіння психолого-педагогічними знаннями, формування умінь і навичок у сфері педагогічного спілкування, розвиток здатності до пізнання себе й інших людей, корекція і розвиток у системі відносин «викладач-студент».

Як форма активного навчання, тренінг сприяє формуванню комплексних умінь і навичок конкретного виду поведінки (професійна діяльність та професійне спілкування). Це досягається у ході імітаційного моделювання і вирішення безперервно ускладнюючих професійно орієнтованих ситуацій при педагогічній доцільності індивідуальної і групової діяльності тих, хто навчається [1].

Психолого-педагогічні знання є теоретичною основою для здійснення педагогічної діяльності, розуміння сутності, цілей і завдань навчально-